

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888-1948/1990. 8. (68) évf.
4. szám 1997 június–augusztus. Ára: 700 lej.

A kalász

- egy kalász bőségesen elfér bármely kisgyermek tenyerében is, s ha elhullik az arató nyomában, észre is alig vehető;

- egy kalászban mindössze pár szem mag található csupán;

- egy kalász szerény, kicsiny voltában semmiségnek tetsző, nincs rajta semmi feltűnő, nem ragadja meg a szemet, miként, például, a harsogón szép pipacs, és nem álszemérmesen magátkellettő, mint a búzavirág, s nem durván-magabiztos, mint a töviskóró;

- a kalász, bizony, védtelen és kiszolgáltatott a kelleténél több esőnek, a jégverésnek szintúgy, mint az aszálynak, a taposó emberi lábnak, a gázoló baromnak is;

- a kalász mégis (nekem) a legkonokabb s a legszebb mindenek között: reményt tápláló növekedésében, örömet, bizonyosságot adó-hozó, ha beérten várja az aratót, az újkenyérre éhezőt;

- a kalász, az aranyló kalász várja az aratót: mint egy lehajtott fej, úgy áll, várakozik a beérett kalász az ég nagy kupolája alatt, tisztán, örömsős áhítattal, akárha templomban, Istenurunk színe előtt, önnön magába figyelőn, s mintegy meg is köszönve e főhajtással Istennek a gondviselést s az embernek a reménykedést, az érette való aggodást, a benne való, beléje kapaszkodó hitet is, miként a munkát szántástól aratásig;

- ember, állat, növény lehet haszontalan, fondorlatos, értéktelen, ügyeskedőn ravasz, önmagának és önmagáért való –

- a kalász soha!

- csak a kalász soha!

- boldog hát, kinek kicsinyke sorsa, szűköcske élete kalásszá teljeseedik, amely kalászban múltnak tanúsága, bölcs tapasztalása és jövődők bizonyossága benne rejtezik!:

- mert, ki kalász maga is, abban az Egy Igaz Isten lakózik, s kiben az Egy Igaz Isten lakózik, esendő sorsában is legyőzhetetlen!

- vajha kalásszá lehetnénk valamennyien!...

MOLNOS LAJOS

Csávossy György

Ima

Homályba vérző örökmécses lánggal,

a remény frigidáját mentve máig,

történelmünk vad, villanó patáit

és sújtó fejszék árnyát lombos ággal

hárítva, Uram, völgyed templomában,

fenyők tömjénes csúcsíve alatt,

míg elvándorlók búcsúénekeivel

zokogva bujdos a messzi patak,

szólok Hozzád - Halál vagy élet

dolgában száll feléd a lélek:

Legyen meg a Te akaratod,

a szeretet,

miképpen mennyben, e hazában is.

A mindennapi békességet

add meg nekünk, ó ma!

Ne vigy minket a pusztulásba

és szabadíts meg mostoha

végzetünktől.

Büntess engem, ha kell,

tört test csak durva börtön,

de adjál örökéletet

népemnek itt a földön!

A BRASSAI SÁMUEL ÉVFORDULÓ ÜNNEPI RENDEZVÉNYEI

Talán csak egyszer, 1982-ben, amikor az iskola fennállásának 425. évfordulóját ünnepelték, előzte meg hasonló előkészület a Brassai-hetet. Akkor a felettes szervek állandó bizalmatlanságával, gyanakvásával kellett számolni, mégis országos visszhangú lett az esemény. Az idei, immár 28. Brassai-hét két szempontból is ünnepi volt: az iskola - az egykori Unitárius Kollégium - fennállásának 440. évfordulójára, valamint a névadó Brassai Sámuel halálának egy-, születésének kétszázados évfordulójára emlékeztek. Ezúttal jóformán csak az időbeli és anyagi kötöttségek korlátozták a hét műsorát. Volt is felszáznál több rendezvény, számos illusztris vendég, ünnepi fogadás - mégis a sajtó alig szentelt több teret neki, mint az átlagos Brassai-heteknek. Sem a központi tanügyi szervek, sem az RMDSZ országos vezetősége nem képviseltette magát. Bizonyára, országosan túl sok már az ünnepség.

A Brassai-hét fő rendezője az idén is a Brassai Sámuel Elméleti Líceum volt, s abba természetesen bekapcsolódott az épületben működő Unitárius Szemináriumi Líceum immár kiteljesedett osztálysora (négy osztály), továbbá az egyetemes Unitárius Egyház. Május 22-25-én a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Magyar Nyelv és Kultúra Tanszéke a Magyar Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Intézetével karöltve „A nyelvész Brassai élő öröksége” címmel rendezett ülészakot, s ennek több mozzanata kapcsolódott az iskolai rendezvényekhez. A Brassais Véndiák Alapítvány szintén kivette részét az ünnepekből.

A Brassai Líceum szintjén már tanév elejétől folyik a készülődés. Városi viszonylatban március 16-án a Dávid Ferenc Egylet tartott először megemlékezést. Ott alulírott előadása: Brassai Sámuel és a kolozsvári Unitárius Kollégium hangzott el. A kolozsvári Népfőiskola május 6-án ünnepelt: szintén alulírott tartott vetített képes előadást Brassai Sámuel és Kolozsvár címmel. A

Brassai-hét két előrendezvényvel indult. Május 10-én az Állami Magyar Operában a líceumi Bogáncs és az első Bogáncs-generációból lett, a Véndiák Alapítvány támogatta Zurboló néptáncgyűttes tartott gálaműsort. Május 17-én, szombaton a Véndiák Alapítvány és a Művelődés szerkesztősége rendezésében a főtéri Gy. Szabó Béla Galériában megnyílt az iskola egykori jeles rajztanárnak, Váczy Margitnak (1911-1994) az emlékkiállítás. Negyven festményét sikerült összegyűjteni.

A tulajdonképpeni Brassai-hét május 15-19. között zajlott le. Mondhatni naponta reggeltől estig követték egymást - sokszor párhuzamosan is - a műsorok. Már vasárnap megérkezett a hollandiai Zwolle város Carolus Clusiusról elnevezett kollégiumának 17 tagú küldöttsége, majd rendre jöttek a debreceni Brassai Sámuel Szakközépiskola, valamint a győri és soproni testvériskolák küldöttei.

Hétfőn 11 órától tartották az iskola udvarán az ünnepélyes megnyitót. Az elnökségi asztalnál Cucu Imola igazgatónőn kívül helyet foglalt dr. Szabó Árpád unitárius püspök, dr. Bodor András, az iskola államosítás előtti utolsó unitárius

igazgatója, Szöllősi Ferenc, volt igazgató, a Brassai-hét elindítója és Jaap Breugem zwollei igazgató. Az igazgatónő üdvözlő szavai után dr. Szabó Árpád püspök mondott beszédet rámutatva, hogy „a szellem oltárán a lángnak mindig égnie kell.” Breugem igazgató az 1990-ben kezdődő testvériskolai kapcsolatot történetét idézte fel, s átadta ajándékukat, egy csillogó rézharangot „May the sound of this Bell remind you of our Friendship” (E harang hangja emlékeztessen titeket a mi barátságunkra) felirattal, továbbá pénzüsszeget az alagsori K terem átalakítására. Szöllősi Ferenc a Brassai-név felvételének körülményeit, a Brassai-hét történetét vázolta. Végül az előcsarnokban a Brassai- és Berde Mózsa-mellszobrok megkoszorúzására került sor. Délben Kovács Nemere igazgató vezetésével megtartották az immár hagyományos Brassai-vetélkedőt. A három résztvevő csapat közül az Unitárius Szemináriumi Líceum ért el első helyezést (269 pont), utána a debreceniek (219 pont), majd a kolozsvári elméleti líceum diákjai (175 pont) következtek. Délután Kovács Katalin tanárnő a tanár-diák viszony 440 esztendő alatti változásairól rendezett kerekasztal-beszélgetést.

Kedd a sportrendezvények jegyében telt el, megtartották a döntőket minifutballból, kosárlabdából, kézilabdából és labdarúgásból, a győztesek megkapták a Brassai Kupát.

Szerda délután a diák tudományos ülészak volt a főesemény. A Kriza János Önképzőkör pályázataira beérkezett legjobb dolgozatokat mutatták be, a debreceniek is elhozták négy munkájukat. Este Máté Adél, Mikó Ferenc, Muresan Andrea, Soó Éva, Szabó Tímea versösszeállításukat adták elő régi és új brassais költők verseiből. Tizenöt szerző műveiből válogattak.

Csütörtökön a héten szereplő diákok díjazása volt a központi esemény, ezt iskoladráma-est követte. Egy 18. századi kolozsvári unitárius és egy kézdivásárhelyi katolikus da-

rabot adtak elő a felekezeti, illetve az állami osztályok tanulói Molnos Sára, valamint Csortán András tanárok irányításával.

Pénteken 10 órakor a Brassai-évfordulós ünnepségek megnyitására került sor az Unitárius Egyház iskolában lévő imatermében. Dr. Rezi Elek főjegyző prédikált, dr. Szabó Árpád püspök, Cucu Imola és Bencze Ágnes a világi, illetve egyházi iskolák igazgatónői mondtak megnyitó beszédet. Majd az ünneplők kivonultak a Házsongárdi temető Brassai-sírházához. Ugyanakkor reggel az egyetem Ferencz József (Horea) úti épületében a Shakespeare teremben megnyílt a nyelvészeti emlékülés. Délelőtt öt előadás hangzott el (Kiefer Ferenc, Péntek János, Gaal György, É. Kiss Katalin, Elekfi László), valamennyi kapcsolódott Brassai egyetemi pályájához, illetve nyelvészeti munkásságához. A koszorúzásra a nyelvészek is kivonultak a temetőbe. Itt Fazekas István vezette az ünnepséget. Emlékbeszédet dr. Benkő Samu, az Erdélyi Múzeum-Egyesület elnöke tartott, majd az Unitárius Egyház (Balogh Ferenc főgondnok), Magyar Tudományos Akadémia (Kiefer Ferenc akadémikus), Erdélyi Múzeum-Egyesület (Benkő Samu elnök), Brassai Sámuel Líceum és a testvériskolák részéről helyezték el koszorúkat.

Délután az egyházi imateremben a nyelvészek, tanárok és egyháziak közösen folytatták Péntek János elnökletével az emlékülést. Grétsy

László „Brassai Sámuel, a nyelv őre - s ellenőre” című igen sikeres előadását három fiatal nyelvész (Fazekas Emese, Knecht Tamás, Schmindt Erika) felolvasása követte. Ezután alulírott Brassai középiskolai reformeszméiről beszélt, Kovács István teológiai tanár pedig Brassai unitárius vallási nézeteiről. Ezek az előadásokon számos meghívott, a kolozsvári magyar iskolák képviselői is részt vettek.

Pénteken az egyetemi ülészak a Shakespeare-teremben folytatódott, estig 16 előadás hangzott el, néhány Brassaihoz is kapcsolódott. Az iskola két termében külön folyt a humán, külön a reál szakosok ülése. Hat-hat előadást olvastak fel. Évfordulós vonatkozásai miatt kiemeljük Fazekas István (Brassai és a történelem), Fejér Adél (Brassai Sámuel filozófija), Kassay Ildikó-Szabó Bertalan (Brassai Sámuel matematika tankönyvei), Tőkés Mária (Adatok a Brassai-herbárium történetéből) dolgozatait. Délben 12-kor került sor a lépcsőház I. emeleti falában elhelyezett Gergely István készítette Brassai-emlékplakett leleplezésére. Beszédet mondott Cucu Imola, Bodor András és Balogh Ferenc, majd Bodor András leleplezte a Brassai-portrét megőrkítő plakettet. Ezután az iskola egykori tanítványa, Tokay György kisebbségi miniszter szözl az egybegyültekhez. Folytatólagosan a kiállítások megnyitása következett.

Május 25., vasárnap a hagyományos torockói és torockószentgyörgyi kirándulás, koszorúzás napja. Vagy négy autóbusznyi közönség (diákok, tanárok, vendégek) indul az iskola elől. A szülőház emléktáblájánál az első megálló. Az egyház részéről Balogh Ferenc, az iskoláról Kovács Nemere mond rövid beszédet és helyez el koszorút. A Magyar Tudományos Akadémia koszorúját Kiefer Ferenc teszi a tábla alá, azután a testvériskolák képviselői következnek. Az esőben megázott közönség ezután bevonul a templomba, ahol ünnepi istentiszteletre kerül sor. Dr. Szabó Árpád püspök prédikál, majd Sándor Bálint - helybeli lelkész - köszönti az egyház vezetőit és az ünneplőket. A műsorban fellép Rónai Éva és István hegedű-orgona kettőse, a Majó Julianna vezette unitárius kollégiumi énekkar, valamint Sebesi Karen Attila színművész.

Az ünnepi hétre a líceum kiadta a Brassai-füzetek 2. számaként 16 oldalon e sorok írójának a Brassai Sámuel és az Unitárius Kollégium című tanulmányát, a Művelődés pedig megjelentette az idei 5-6. számában a Brassai és Kolozsvár című dolgozatot. A májusi Erdélyi Híradó szintén e sorok írójának A 440 éves kolozsvári Brassai Sámuel Líceum című összeállítását közli.

Elmondható, hogy az 1997-es Brassai-hét méltó volt az évfordulóhoz.

Dr. GAAL GYÖRGY

Egyed Emese

Jelentés helyett

*Professzor úr, felnőtt az új csapat.
Tud és szeretne értelmesen élni.
Ne szántsák el tőle az utakat,
ne pusztítsák el, míg célját eléri:*

*Miféle bölcsességnek vegye hasznát?
A Berde-cipót merre osztogatják?
Mit kell még ma - s mit nem lehet már holnap:
tanítsd az ifjú sorsot-vállalókat.*

*Okos tekintet, jó kíváncsiság
ragyog belőlük - idegen világra.
Professzor úr, mi ellenük a vád?
A fölmentésnek túl magas az ára.*

*Együtt vagyunk, csak azért is, reménnyel,
közös sors, erős akarat vezérel,
hogy mint most, bátran jelenthessük egykor:
őrizzük egymást, Brassai professzor.*

Jakab Elek útja a Házsongárdig

Száz évvel ezelőtt az unitárius főtanács ülésén Ferencz József püspök úgy találta, hogy az egyház világtúrtornyait oltja ki rendre a halál. Június 24-én Brassai Sámuel, július 22-én Jakab Eleket érte utól a végzet. Brassai nemcsak egyháza, hanem egész Kolozsvár leghíresebb embere volt, mindenki ismerte, méltóan meggyászolták, eltemették. Jakab Elekről akkor már csak az idősebbek és a tollforgatók tudták, hogy kicsoda, hogy neve örökre összeforrnt Kolozsvárral. Mert Jakab Elek Kolozsvár történetírója. Ő írta a város első, s mindmáig egyetlen átfogó, tudományos, dokumentumokon alapuló történetét.

Jakab Elek székely nemes családból Szentgericén született 1820-ban. A kolozsvári Unitárius Kollégiumban Brassainak is tanítványa volt. A Református Kollégiumban jogi tanfolyamot végzett, majd a nagyszebeni Kincstárnál helyezkedett el. Az 1840-es években kezdett cikkeket írni, a reformmozgalom lelkes híve lett. Aztán végigharcolta az 1848-49-es forradalmat, az alkaptányságig vitte. Büntetésből szülőfalujába internálták. Innen kezdett figyelemkeltő cikkeket küldözgetni Kolozsvárra. Mikó Imre gróf 1854-ben fel fogadja titkárául, s bevonja történelmi kutatómunkájába, a kolozsvári művelődési élet mozgalmába. Mikó mellett szerencsés házassága határozza meg Jakab Elek további útját. Feleségül veszi a főkormányiszéki levéltár igazgatójának, Mike Sándornak Róza nevű lányát. 1861-ben ő is a levéltárban kap lajstromozói állást. Apósa bevezeti nemcsak a levéltári munkába, de kéziratok adatgyűjtéseit is rendelkezésére bocsátja.

Mike halála után, 1867-ben Jakab lesz a levéltár igazgatója. Csakhogy a kiegyezést követő unió megszűnteti a Főkormányiszék intézményét, s a parlament törvényt fogad el az Országos Levéltár felállításáról. Ennek székhelyére, a fővárosba kell felköltöztetni a közel kétmillió kolozsvári anyagot. Jakab Elek mintaszerűen szervezi meg az 1876-ban sorra kerülő átszállítást, budapesti berendezkedést. Ettől fogva azonban állása is oda köti. Búcsút kell mondania a Szamos-parti „Athénak”, ahol élete legboldogabb két évtizedét töltötte. Bár szakmai érdemeit elismerik, Pesten nem tud megbarátkozni a környezettel, állandó anyagi gondokkal küzd.

Jakab Elek vezérelve volt a „Nulla dies sine linea” - egyetlen napot se töltsön munka nélkül. Reggeltől estig kutatott és írt. Rengeteg kisebb-nagyobb cikket, tanulmányt közölt napilapokban és rangos folyóiratokban. Több mint húsz kötete jelent meg. Valamennyi Erdély múltjára vonatkozik. Jórésük pedig Kolozsvár és az unitáriusok történetére. Ő írta meg először Dávid Ferenc és számos unitárius püspök életrajzát. Fő műve azonban a Kolozsvár története. Megírására Simon Elek, későbbi polgármester kezdeményezésére, 1863-ban a városi tanács hirdetett pályázatot. 1868-ra készült el Jakab Elek az ós-

ó- és középkort bemutató 640 lapos I. kötettel. Elnyerte a pályadíjat, s a művet ki is adták 1870-ben. Az 1848-as forradalomig terjedő időszakot átölelő következő két kötetet 1886-ra fejezi be, s 1888-ra kerülnek ki a sajtó alól. Ezek terjedelme 832, illetve 1024 lap. A több bíráló által is monumentálisnak nevezett 2496 lapos várostörténethez két kötet (752 l.) okmánytár és két füzet „világosító rajz” társul. Akkoriban egyetlen magyar városnak sem volt ehhez fogható történelmi szintézise. Jakab még a város földrajzát, geológiáját, flóráját és faunáját is külön fejezetekben ismertette. Az I. kötet megjelenését az akadémiai levelező, a II-III. kötetét a rendes tagsággal ismerték el.

Kolozsvár történetíróját budapesti lakásáról a Kerepesi temetőbe temették. Gál Miklós fővárosi unitárius lelkész végezte a szertartást, megjelent a belügyminiszter, az államtitkár, az akadémiát Szily Kálmán főtitkár, az Erdélyi Múzeum-Egyesület Esterházy Kálmán elnök képviselte. A kolozsvári unitáriusok nevében Kovács János és Gál Kelemen tanárok vettek részt a temetésen, az előbbi beszédet is mondott.

A végtisztességet megadták, de mindenki érezte, hogy Jakab Elek hamvainak Kolozsvárt a helye. A Jakab kezdeményezésére még 1874-ben létrehozott „Székelyek története” pályadíj alap 1900. november 8-án határozta el az exhumálást és méltó síremlék felállítását. Kovács Jánost bízták meg a végrehajtással. Ő december 23-án érkezik vissza az új koporsóba helyezett hamvakkal. Aznap délelőtt, a rokonság részvételével, Ferencz József püspök, Kovács János, Gál Kelemen jelenlétében Péterfi Dénes helyi lelkész imája mellett a város adományozta házsongárdi díszsírhelyre, apósa sírjának szomszédságába helyezik ismét nyugalomra - immár szeretett városában - Jakabot.

A következő évben elkészül a fekete márvány emlékoszlop is, mely máig jelöli a nyughelyet. Az oszlop ünnepélyes felavatását 1901. szeptember 21-re tűzik ki. Nem akármilyen nap ez az unitárius egyház történetében. Előtte kerül sor az adománytevő Berde Mózsá monumentális szarkofágjának a leleplezésére, másnap nyitják meg az Unitárius Kollégium éppen befejezett új épületét. Míg a Berde-sírnál csak az egyház tisztelgett, a Jakab Elek-oszlophoz kivonulnak a város előljárói, a tudományosság képviselői is. Kozma Ferenc unitárius felügyelő gondnok jellemzi Jakab Elek pályáját, rövid beszédek kíséretében koszorúz a város, az egyház, az akadémia, az Erdélyi Múzeum-Egyesület, az Országos Levéltár, az Unitárius Kollégium kórusa énekel. Az akadémiát képviselő Szádeczky Lajos történészprofesszor szavaiból idézünk: „A székely, ha kivándorol, örök álmodni hazáig vágyik, idegen földben nem nyughatik. Jakab Elek is elérte ez utolsó vágyát: holtteste második sírjában, immár bércecs hazája földjében pihen.”

Dr. GAAL GYÖRGY

BALÁZS FERENC IDŐSZERŰSÉGE

1997. május 31-én az Unitárius Egyház, az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület, a Romániai Magyar Népfőiskolai Társaság Balázs Ferenc halálának 60. évfordulójára emlékező rendezvénysorozatot szervezett.

A rendezvénysorozat ünnepi megnyitására egyházunk dísztermében került sor. Dr. Szabó Árpád püspök, dr. Egyed Ákos történész, a Romániai Népfőiskolai Társaság elnöke, Dávid Gyula az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület elnöke üdvözölték a jelenlevő hallgatókat, és megnyitó beszédekben Balázs Ferenc szellemi örökségének időszerűségéről beszéltek, kiemelve egyházi- és népszolgálati munkásságának örök értékeit. Kihangsúlyozódott, hogy „az emlékezésnek csak akkor van igazán értelme, ha mind a jelenben, mind a jövőben követni fogjuk Balázs Ferenc példáját.”

A megnyitó beszédek után a tudományos dolgozatok felolvasása következett. Dr. Rezi Elek főjegyző: Balázs Ferenc teológiája, Gúzs Ferenc közigazgatás: Egy falumentő küldetése, Keszeg Vilmos egyetemi tanár: Balázs Ferenc emléke Aranyosszék tudatában, Vallasek Júlia egyetemi hallgató: Száz nap India - Balázs Ferenc Indiából írt levelei menyasszonyához címen tartottak előadást. Sebesi Karen Attila színművész Balázs Ferenc műveiből történő irodalmi összeállítás, valamint Vásárhelyi Géza Balázs Ferencről írt drámájának bemutatása zárta a délelőtti ünnepségsorozatot.

Délután 5 órakor folytatódott a rendezvénysorozat Mészkon. A zsúfolásig megtelt mézskői unitárius templomban dr. Szabó Árpád püspök végezte az ünnepi

szószéki szolgálatot a Mt 5, 13-16 alapján. Beszédében arra kereste a választ, hogy időszerű-e ma az az evangélium, amelyet Balázs Ferenc magáénak tudott? Időszerű-e ma is reményeket tűzni magunk elé azért, hogy az utánunk jövőknek teljesebb, igazabb életük legyen? A felvetett kérdésekre csak igennel lehet válaszolni Balázs Ferenc életpéldáján keresztül, aki a jézusi tanítványság feltételeit - a só és a világosság hasonlataival élve - hűségesen betöltötte.

Cseke Péter író Balázs Ferenc önfeláldozó életútját méltatta és kiemelte azt a megbecsülést és tiszteletet, amelyet a kortársak iránta tanúsítottak. Az előadó Tamási Áron búcsúbeszédéből idézett:

„Akiket valaha temettünk, Te azok közül a legtisztábban mutattad meg, hogy ezen a földön miként kell élnünk és meghalunk. Alulról jöttél, mint a tiszta forrás vagy az életető növény. Nem voltál délszaki virága Erdélynek: nem díszítetted ezt a földet, hanem gazdagítottad. Zord éghajlat és elűző keleti szélben Te itt megkapaszkodtál, mint a hegyi fa messzelátó sziklán.”

Balogh Ferenc főgondnok, műépítész a mézskői unitárius templom építéstörténeti értékeiről tartott előadást. Hangsúlyozta, hogy a templom építéstörténeti érték, olyan népi ornamentikán alapuló szecessziós templom, amely nemzetközi megbecsülésre érdemes.

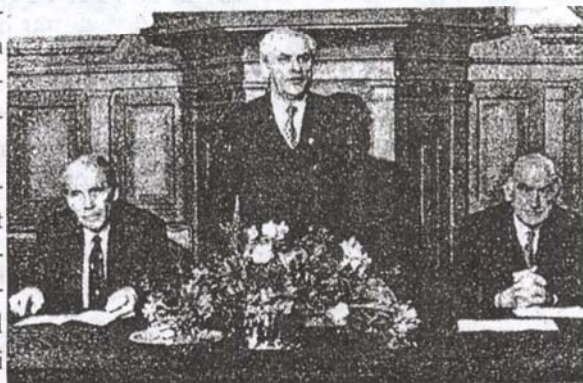
A templomi megemlékezés után Balázs Ferenc mellszobrát avatták fel a templom bejáratánál. A szobor talapzatát, elhelyezését Starmüller Géza tervezte, a szobrot ifj. Starmüller Géza készítette.

A szoboravatás után a mézskői temetőben Balázs Ferenc kopjafájának a megkoszorúzására került sor. A sírnál Székely Miklós, a kolozstordai unitárius egyházkör espere-se beszélt, elhangzott Balázs Ferenc hitvallása, a mézskői fiatalok Balázs Ferenc-verseket szavaltak, majd a tordai és az alsó- felsőszentmihályi unitárius dalárdák adtak elő énekszámokat.

Az ünnepségsorozat szeretetvendégséggel zárult a mézskői unitárius egyházközség szeretetotthonában.

A Balázs Ferenc-emléknap nemcsak Balázs Ferenc emléket idézte, hanem hozzájárult maiságunk számbavételéhez és a jövő iránti elkötelezettségünk megerősítéséhez.

Dr. REZI ELEK

A emléktábla avatásán

Balázs Ferenc és családja a kortárs szemével

Az alábbi szemelvényeket a „Feri és Kriszti, ahogy én láttam” című, Nyitrai Deák Berta által készített visszaemlékezéseiből idézzük. Ny. D. B. 1934 végén - segédlelkészi minőségében - hosszabb időt töltött Balázs Ferenc mészköi unitárius lelkész és családja környezetében. Így lehetősége nyílt arra, hogy közelebbről megismerje - s az utókor számára leírja - egy unitárius lelkészpár erkölcsi profilját, azt a falusi társadalmi közeget, amelyben élniök és tevékenykedniök kellett.

Köztudott, hogy Balázs Ferenc nyugatról hozott magának élettársat. A továbbiakban Ny. D. B.-től idézzük:

„... a menyasszonya, Frederichsen Kristi, tényleg megérkezett nemsokára. Magyarul nem tudott, úgy-hogy egyelőre nehezen illeszkedhetett bele az itteni helyzetbe. De szép volt a mosolya, kedves az egyénisége, s az esküvőre való várakozást türelemmel viselte. Pedig arra elég sokáig kellett várnia..., s aztán még az is, hogy nem vettek jegygyűrűt. A végén, hogy a botránkozók ne hajigáljanak rájuk követ, kerítettek titokban két sárga függöny-rézkarikát, s azt húzták fel az ujjukra, amikor valahová mentek. Egyebeket tudunk írásaikból. Ezeket én tőlük tudtam meg, amikor hármásban meghitt beszélgetéseket folytattunk Mészkon az új papilakban... Feri igyekezett bevezetni Kristit, még mint menyasszonyát, az itteni közéletbe. Cikkeket íratott vele angolul itteni tapasztalatairól és amerikai emlékeiről, amelyek az általa nemrég megindított Kévekötésben jelentek meg, Balázs Ferenc fordításában. A cím mindig ez volt: „Írták: Frederichsen Kristi és Balázs Ferenc..., sokan hitték még akkoriban, hogy a cikkeket is Feri írta, de később, akik közelebbről megismertük a nagyműveltségű Kristit, megértettük, hogy nincs neki szüksége saját anyanyelvén senki segítségére. Az, hogy magyarul beszélő társaságban hallgatag volt, csak azt jelentette, gyenge magyar nyelvtudása akadályozza a beszédben, s nem akar nevetséges lenni. De azt maga Feri is elismerte, a felesége sokkal szebben beszél angolul, mint ő...”

1934 november utolsó napjaiban levél érkezett a püspökségre is, a teológiai igazgatóságra is Mészkről. - Balázs Ferenc jelentette, hogy fekvő beteg ő is, a felesége is, s a decemberi és a januári munkát nem képes elvégezni, segítségre van szüksége. Nő-segédlelkészt kér - név szerint engem (Ny. D. B.) -, mert háziasszonyra is szükségük van, aki ápolja őket, és a háztartási irányításában is segítségükre legyen. A fölöttesei mindehhez hozzájárultak, s az engedélyt megadták, s én 1-jén délelőtt az egyik autóbusszal el is mentem hozzájuk... Örömmel fogadtak, különösen Kristi, akinek nagyon hiányzott Mészkon a barátnő... Feri ezzel fogadott: de jó, hogy idejében megérkezett, Berta, legalább nem késett el még a nőegyleti gyűlés-

ről. Ma este ugyanis az van soron, s azt az új segédlelkésznek kell levezetnie. Nagyon néztem, de nem akkorát, hogy észrevegye. Csupán annyit kérdeztem: hány órákor kezdődik a gyűlés?

Ilyenkor, téli időben, 7 órákor.

Kezembe vettem az istálló-lámpát, s siettem az iskola felé. Ott gyűltek össze az asszonyok...

Így kezdődött tehát Ny. D. B. segédlelkészi és nőszövetségi tevékenysége Mészkon.

Az is köztudott, hogy Balázs Ferenc súlyos tüdőbajban szenvedett. Ez az akkor veszedelmes népbetegség, sajnos, átterjedt családja többi tagjára is.

Ennek ellenére... „Kristi lelkében felébredt a remény, hogy Feri még meggyógyulhat, ha kórházba kerül. Hiszen 1929-ben is talpra állította Pop Livius, aki egyike volt Románia legkiválóbb tüdőspecialistáinak. Mint Balázs Ferenc jó barátja, 1929-ben ő kezelte a kolozsvári tüdőkórházban.” (Kristi) „... délután nagyon szívesen feküdt a jó, tiszta levegőre, amely abban az évben újév előtt még nem volt nagyon hideg. Jobban érezte magát itt az eresz alatt, ahol nem volt sár, mint a faluban, dagasztva a majdnem térdig érő sarat. Hogy egy kissé jobb kedvre hangoljam, kérdezősködtem tőle amerikai dolgokról, s arról is, hogy ismerkedtek meg Ferivel, hogy ismerték meg egymást. Kristi nagyon szívesen mesélt. Elmondta, hogy az egyetemen, ott Kaliforniában, nagyon tetszett Feri a lányoknak. Feri udvarias, figyelmes volt mindenkihez, s nemegy közülük azt hitte, hogy ez udvarlás. Kacérkodtak vele.

- Nekem is nagyon tetszett Feri - mondta -, de én nem kacérkodni akartam, hanem komolyan megszerettem. Ő azonban éppen velem nem törődött, s engem ez nagyon bántott. Törtem a fejemet, hogy hogy fordíthatnám magam felé a figyelmét. Egyszer az Egyetemi Nagy Könyvtárban találtam egy angol-magyar társalgási szótárt. Sokat tanulmányoztam. Annak a segítségével írtam egy olyan szabad verset. Nagyon egyszerű. A sorokat a társalgási szótárból másoltam ki és raktam egymás után. Csak olyan mondatokat, hogy megyek az utcán, esik az eső, hull a hó, az emberek fáznak, én is fázok, havas az erdő... stb. Kb. 20 sor. Persze Kaliforniában se nem esik, se nem havaz, de azt már tudtam, hogy az ő hazájában esik is, havaz is - s olyankor az emberek fáznak. - A verset táskámban hordoztam, s egy csoportos kiránduláson odaadtam neki. Buta vers volt, de helyesírási hibát nem talált benne, mert a sorokat betűről betűre másoltam ki a könyvből. Feri megmagyarázta, hogy van egy lány, aki az ő nyelvét tanulja, s már verset is ír magyarul. Attól kezdve többet foglalkozott velem, együtt jártunk, és ő is megszeretett... - így kezdődött...”

GAGYI-BALLA ISTVÁN (közlő)

A VARGYASI RÖGTŐL A HÁZSONGÁRDI HANTOKIG

A vargyasi unitárius egyház-köztség templomában emléktábla avató ünnepélyre gyűltünk össze 1997. június 1-én. A 22 éve elhalt, de emlékeinkben ma is élő **Kiss Károly** kedves kántortanítóra emlékeztünk.

A tanítványok seregének öröme még nagyobb volt, hogy templomunkban köszönthettük a néhai jó tanítónk három unokáját és egy dédunokáját: a Budapesten lakó Sándor család (a néhai Erzsébetnek) gyermekeit: Bélát, Erzsikét és Zsuzsát, valamint Gergely dédunokáját. A délelőtti 11 órakor kezdődött istentiszteleten imát és egyházi beszédet mondott az egyház-köztség lelkesze: Andorkó Ferenc, 3Móz 6,13 alapján. A tanítványok nevében özv. Máthé B. Albertné, az iskolások részéről Soós Hunor alkalomhoz illő verseket szavaltak. Az egyház-köztség énekkara és az iskolások kórusa többszámú énekszámokkal gazdagították élményeinket. Majd az iskola igazgatónője, Gödvi Anna hitet tesz, hogy az iskola növendékserege és a tantestület tovább viszi és tovább adja Kiss Károly örökségét. Az ünnepély fénypontja volt, amikor hangszalagról felcsendült a kántortanító úr ismerős, kedves hangja, énekelvén az ősi, szép, népi énekeket. A templom falai a letűnt idők dicsőségét visszhangozták, s a szemekben csillogó könnycseppek a maradandó szép emlékekről beszéltek.

A tanítványok nevében emléktábla-beszédet mondott e sorok írója, a Róm 1,9/b alapján.

Kiss Károly örökségül hagyta reánk a maga emberséges, tiszta életét: tanító életpéldájával emberközébe hozta közénk a Jézus tanította Istenországát.

Vargyason született 1889. április 5-én, népes, nagy család kilencedik gyermekeként. Levelében írta: „Sajnálom azt az embertársamat, aki testvértelenül élve nem ismerhette meg ezt a szép, egybefogó, egymásért minden áldozatra kész hatalmas érzést: a testvéri szeretetet.” Ebben a házban töltött 52 évet, 32 évet Vargyas szolgálatában. Erre a szülőháza helyezzük e vargyasi hívek és tanítványok

ajándékából a nemfelejtés emléktábláját. Hit és alázat ívelt végig pályáján, életén, szolgálatán. Jelen van mindenütt, ahol egy néptanító és nevelő képével találkozunk: iskolában, Daloskönyvben, Ifjúsági Egyletben, Gazdakörben, Szövetkezetben. 1941-ben Kolozsvárra távozik. Nem kívánt több lenni tanítónál, de azok közé a kevesek közé tartozott, akik a nevelő fogalmát mély és magasztos tartalommal tudták kitölteni: amit csak tudott, örömmel adta át. Nemzedékeket tanított meg a dalra. Ismereteket átadó hivatásának minden rezdülését az erkölcsiség hullámhosszán sugározta. Az Isten és emberszeretet magvait hintette tanítványai lelkébe!

Áldottak legyenek a mi tanítóink, akik tiszta lélekkel töltik be hivatásukat, és minden nap úgy lépnek be a tanterembe, mint akik tudják, hogy szent küldetést teljesítenek. Vegye körül a legnagyobb tisztelet, megbecsülés az ilyen tanítókat. Ezek között elsősorban a helybeli nyugdíjas tanítónk, Tóth Pál nevét, aki mint tanítvány is, fáradhatatlanul munkálkodott a mai nap sikeréért.

Kiss Károly elévülhetetlen érdeme, hogy a legnehezebb időkben, a 30-as évek folyamán, házról-házra járva, magyar abc-t tanított a felekezeti iskola nélkül maradt és az állami iskolába kényszerített, 1930-1940-es évfolyamú vargyasi gyermekcseregnek.

Felekezeti iskolánkat nyilvánossági jogától 1925-ben megfosztották. Évvonali vizsga minden évben az álla-

mi iskolában idegen vizsgáztató bizottság előtt kellett tenni. Itt a tanulók évről-évre nagyobb százalékát elvágták és arra kényszerítették, hogy átmenjenek az állami iskolába, ahol csak román nyelvű oktatás létezett. Mi a felekezeti iskolában az első osztályt 32-en kezdtük meg, 1920-ban az V. osztályban már csak hárman maradtunk. 1930-ban a felekezeti iskolánk teljes felszámolása is megtörtént. Erdélyi életünk névtelen hősei azok a tanítók és tanítónők, akik ezekben az időkben, sokszor fizetés nélkül, szent és nemzetmentő munkát végeztek. Az egyenlők közt az első itt is Kiss Károly tanítónk volt. Hogy milyen szellemben? Íme életem egy felejthetetlen gyermekkori emléke: 1926 júniusában az állami iskola egyik termében vizsgán voltunk. Tanítóink közül senki a vizsgára a terembe be sem jöhetett. Dermesztő csendben vártuk a vizsgáztató bizottságot. Ebben a feszültséggel teljes pillanatban halkán kattant az ajtó és benyit az ajtón Erzsébet tanítónéni, Kiss Károly felesége. Szinte suttogva mondja: „Gyermekek, vigyázzatok! Tompa Mihály Gólyához című versét nem tanultuk.” Hallgattunk. És mindent megértettünk.

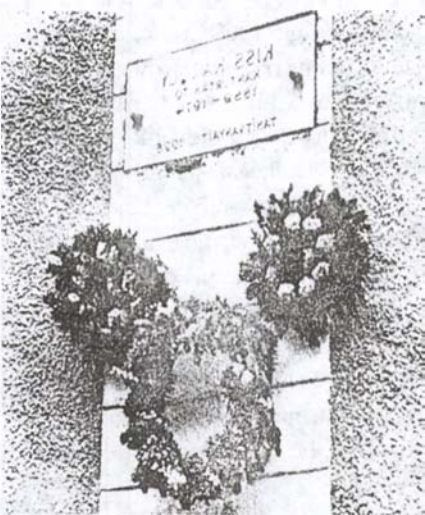
Kiss Károly számontartott mindannyiunkat egyenként és együttesen. Kérdeztük őt, mikor messzi útvjáról hazatért: akadt-e odaát vargyasi, akit a családlátogatás rendjén fel ne keresett volna? Elmosolyodott, s mint egy kisfiú válaszolt: Tudomásom szerint egy sem.

86 év után elvégezve mindent, amit a jó Isten reá bízott, a Házsongárdi temető 1975. november 29-én lett gazdagabb Kiss Károllyal.

Az emléktábla avató ünnepélyünk előtti napokban a Házsongárdi temetőben felkerestem a kopjafás családi sírt, és a viszontlátás reményében búcsúztam: „Ti oktattatok, tanácsoltatok! Szívembe plántáltátok a szót, amelyben vagyunk! S ha valamit népemért tehetek: Isten után Nektek köszönhetem!”

„Az igaznak az emlékezete áldott!”

DIMÉNY ANDRÁS ny. lelkész

KOLCSÁR SÁNDOR kibúcsúzója

1997. július 6-án Kolcsár Sándor esperes-lelkész 48 év szolgálata után búcsúzott el a marosvásárhelyi gyülekezettől és a lelkészi szolgálattól. Egy hosszú és megpróbáltatásokkal teljes életút, hivatástudattal végzett munkája után határozta el magát erre a lépésre.

Olyan korban volt Ő lelkész, amely gyermekeit nem kényeztette el, hanem kemény próbák elé állította. Megmérő időkben kellett megmaradnia tiszta lelkiületű, egyházunk és népünk örök értékeit drága kincs-ként megőrző embernek. Kibúcsúzó szószéki szolgálatában összefoglalta megtett életútját, a Teológiai Intézet-től, Szabédon át, Marosvásárhelyig. Szeretettel beszélt hajdani teológiai tanáraitól, akik oktatták és az életre készítették. Megemlékezett szabédi híveiről, és azokról a szórványsorsban élő unitárius emberekről, akik „foggal és körömmel” igyekeztek őrizni az egyre porladó anyanyelvet. Majd végignézve a padosorokon, így szólt: a padokban ülő híveimben látom egész családjukat, amelyekben eskettem, kereszteltem vagy temettem.

Kibúcsúzóján erdélyi magyarságunk egyházi és közéleti vezetői

szép számmal jelentek meg. Jelen volt és beszédet mondott egyházunk képviselőjében dr. Szabó Árpád püspök. Megtisztelte jelenlétével D. Tőkés László királyhágómelléki református püspök is, akivel, mint köszöntő beszédében mondotta, az „eszmeharrikádok” lettek barátokká.

Köszöntötte dr. Kisgyörgy Árpád főgondnok, Fodor Imre Marosvásárhely polgármestere, lelkésztársai, a testvérelekezetek lelkészei és volt segédlelkészei, akik számára Sanyi bácsi az igaz barátot és szolgatársat jelentette, és akik házában mindig otthonra és családra találtak.

Az Egyházközség részéről a gondnok, a Nőszövetség és az Ifjúsági Egylet képviselőinek a köszöntői hangzottak el.

Az amerikai testvérgyülekezet (Winchester) lelkésznője, Arleen Connan Sutherland angol nyelven adott elő egy éneket tiszteletére.

Kibúcsúzója előtt egy fax-üzenet került a kezembe, amelynek szerzője az RMDSZ Maros megyei elnöki tisztségébe való megválasztása alkalmából köszöntötte. A szerző így fogalmazott: „...a Bolyai-tér, a Bolyaiak-szobra Sanyi bácsi nélkül elképzelhetetlen.” Valóban az Ő élete 30 esztendőn át a város életével és a Bolyai-térrel egybefonódott.

Kolcsár Sándor a szolgálatot szolgálata váltotta föl. „Ki beszél itt nyugdíjba vonulásról?” - fejezte be Tófalvi Zoltán újságíró, közíró, köszöntő beszédét. Sanyi bácsinak a nyugdíjba vonulás nem a pihenést, hanem egy új munkaterületet, gondjaink és nehézségeink fővállalását jelenti.

Ahogy Szentábrahámi Lombárd Mihály püspökünket méltatta az utókor, hasonlóképpen Sanyi bácsi is a marosvásárhelyi Unitárius Egyházközség és ezentúl a város magyarságának „szeme, szíve és lelke” volt, és lesz.

Kívánom az egész Egyházközség nevében, hogy az Ő szeme ezután is

világosan lásson, szíve szüntelenül értünk dobogjon, lelke pedig maradjon meg olyan tisztának, amiképpen azt az elmúlt korszak semmiféle szennye sem tudta beszennyezni!

KECSKÉS CSABA gy. s. lelkész

„Embernek maradni mindig, minden körülményben”

Az Unitárius Egyház nevében is meglehetősen szeretettel köszöntöm a marosvásárhelyi egyházközség esperes-lelkészét nyugdíjba vonulása alkalmából.

Köszönöm és köszönjük Kolcsár Sándor esperes-lelkész 48 évi hűséges szolgálatát, áldozatos munkáját, melyet mint szabédi és marosvásárhelyi lelkész tiszteletre méltó, alázatos lélekkel végzett a gyülekezetek épülésére és megerősítésére.

Mint a maros-küküllői egyházkör esperese, harmincegy éven át hozzáértéssel, körültekintéssel szervezte és irányította az egyházkör munkáját, és segítette lelkésztársait. Tekintélyt szerzett magának és egyházának; elismerést és tiszteletet hívei részéről, megbecsülést lelkésztársaitól.

Válságos időben vette vállára a palástot (1949). Embert és jellemet megpróbáló korszakban hirdette az evangéliumot. Embertelen korban, istentelen világban, szellemi és erkölcsi pusztítást okozó évtizedekben, tanító szónoklataiban a keresztény szellemiség kialakulását munkálta, melynek célja az értelem felvilágosítása, a lelkiismeret felébresztése, hatni a szívre, észre és az akaratra egyaránt.

Prédikációiban helytállásra, kitartásra, itthonmaradásra buzdított. Oktatta az ifjúságot, anyanyelv és szülőföld szeretetre nevelte őket.

Megtapasztaltuk, hogy a humanum a XX. században óriási vereséget szenvedett.

Az Egyház anyagi javait ellop-
ták, erkölcsi és szellemi értékeit meg-
semmisíteni akarták, valláserkölcsi
hittételeit megalázták, az anyanyelv
a templomba szorult, de az esperes
úr rendületlen hittel, szónoki erővel,
bátran, dacolva hatalmasságokkal
is, hirdette az evangéliumot, építette
Istenországát az emberek között. S
mondogathatta magában a költővel
együtt: „Oly korban éltem én e föl-
dön, / mikor az ember úgy elaljasult,
/ hogy önként, kéjjel ölt, nemcsak pa-
rancsra, / ... mikor besúgni érdem
volt s a gyilkos, / az áruló, a rabló
volt a hős...”

Generációk nőttek föl hamis-ha-
zug világszemlélettel, az esperes úr
azonban a szószékről, a közéleti te-
vékenységében vagy akár a magán-
életében Arany János szavai szerint
szólt, élt és cselekedett, miszerint
tudva-tudta, hogy: „... nincs na-
gyobb cél e földi létben, mint ember-
nek maradni mindig, minden
körülményben.”

Közösségi és társadalmi tevékeny-
ségének célja népének gyámolítása,
föllemelkedésének támogatása, a test-
véri egyházak között a szeretet és köl-
csönös tisztelet ápolása, közös céljaink
megvalósítása.

Nyílt és őszinte élet- és világszem-
lélete, rokonszenvezőinek és tisztelő-
inek taborát gyarapította. Mi pedig
büszkék voltunk közéleti tevékenységé-
re is.

Megelégedéssel és nagyrabecsü-
léssel állapíthatjuk meg, hogy eme
életmű kibonatkozásában, megvaló-
sulásában jelentős támasz volt Mag-
da tiszteletesasszony megértő,
egészséges családi, szellemi otthoni
teremtő és segítő gondoskodása is.

Kívánunk egészségben, örömkö-
ben gazdag, sok-sok nyugdíjas évet,
és vállalt tisztségében, eredményes
munkája után, sok sikert, mindnyá-
junk megelégedésére!

Dr. KISGYÖRGY ÁRPÁD főgondnok

KOLCSÁR SÁNDOR KIBÚCSÚZÓJÁRA

Élő levélként jöttem, Malakiás 2,7
üzenetével: „A papnak ajka őrzi a
tudományt, és az ő szájából törvényt
várnak, mivel a Seregek Urának kö-
vete ő.”

Kedves lelkésztársam, barátom,
drága komám, KOLCSÁR SÁNDOR!
Hivatalosan a palástos szolgálato-
dodnak végére, a kibúcsúzódra
gyűjtött össze a mai alkalom. Én az
Erdélyi Unitárius Lelkészek Szövet-
sége Elnökségének, tagjainak és a
magam nevében nem búcsúztatni-
búcsúzni akarok tőled, hiszen Egy-
házunkban jelképes fogalom má-
lettél; így nem lehet tőled búcsúzni,
téged búcsúztatni, csak köszönteni
és köszönni. Nehéz ez a feladat,
mert a sorsközösségben fogant, lé-
lekazonosságból kinőtt barátság el-
fogulttá tesz. Ezért próbálok meg
most veled közösségünk nevében
magunknak, magunkról, ... rólunk
beszélni.

A nem-szeretem napok koplaló
és koplaltató kenyerét 50 évvel eze-
lőtt együtt ettük a Teológián, mikor
unitárius lelkésznek készülve, „ke-
resztes lovagokként” népünk ke-
resztjét vállalva felvettük. Azóta is
megmaradtál annak, akit ott és az-
után is megismertünk, tiszteltünk
és szerettünk: lelkésznek, közös hi-
vatásunk vallójának és vállalójá-
nak, jelképes lelkiismeretnek...
Álnok álmok nem kísértettek az
annyi gerincet törő időkben, ha-
nem a kegyetlen valóság arra kény-
szerített, hogy ne adjuk fel
magunkért népünk érdekét... Meg-
voltunk, megéltünk egymással-egy-
másért, népünkért és egyházunkért
és a remélt jövőbeni megmaradá-
sunkért.

A családukon kívül sok minden
ránk volt bízva. A Biblia szerint az
„Úrnak - rendkívüli - követői”, megbí-

zottak voltunk, kiknek a sodrásban
partot kötni, a bizonytalanságban
Istenben hitet adni, a kifiamodott
erkölcsben embernek maradni, népi
és nemzeti önazonosságunkat meg-
tartatni példánkkal kellett bizo-
nyítani. Soknak a börtönben is...

Kibírtuk, megbírtuk, sokszor csak
az Isten tudja, hogy miként. Bizo-
nyítottál, bizonyítottunk, hogy em-
berként és lelkészként helytálltunk.
Mert, ha nem is volt jó mulatság, de
„férfimunka volt”; a megméretetés-
ben: önvallomás. A látszólag földin-
dulásos, „jégveréses” időben rög alá
vetve, a megmaradást és a megújul-
ást munkáltuk csíráként, Istenre
bízva a „termést.”

Mikor most az Erdélyi Unitárius
Lelkeszi Szövetség nevében közönte-
lek köszönettel, ebben a küszöb-
időben, hiszem, mert tudom, hogy
mától kezdve sem fogod levetni ma-
gadról azt a jelképesé lett szolgálati
palástot, amit felvállalva viseltél ed-
dig, hiszen te magad voltál az a jel-
képes palástos lelkész-ember.
Hivatásodban azonos voltál önma-
gaddal és a palástoddal.

Elhiszem, hogy nyugdíjba me-
hetsz, de a további közös sorsunk
hordozásában, értünk, nyugalom-
ba nem tudsz menni, mert téged így
mondott magáénak a Kor, és így hív
Korunk.

Istennek, és utána neked kö-
szönjük Egyházunk Lelkeszi Kara
nevében az értünk és velünk szol-
gált évtizedeket. Köszönjük, hogy
voltál és a miénk lehettél; lelki káro-
sodás nélkül megmaradtál unitári-
us magyar lelkiismeretűnknek,
előjárónknak is, de munkatárs
mellett barátoknak és embernek is.

Búcsúzóul kívánjuk, hogy ked-
ves családdal együtt, kik segítség-
ged voltak eddig is, Isten éltesen,
őrizzen, segítsen, tartson meg ne-
künk sokáig! Isten áldjon. Ámen.

SIMÉN DOMOKOS lelkész

A NŐSZÖVETSÉG ÉLETÉBŐL

ÜRMÖS

Születtünk 1994. január 13-án. Születési hely Ürmös. Nevünk Mária Nőszövetség. Jelenleg 56 tagot számlálunk, havonta 300 lejt fizetünk tagsági díjba. Első alkalom az összegyűlésünkre 1994. január 13-a, amikor is a lelkeszi irodában találkoztunk. Az asszonyok kézimunkát hoztak és olyan szép számban jelentek meg, hogy az iroda sem volt elegendő, így a mellette levő konyhát is igénybe vettük. Megkezdtük tevékenységünket. Minden csütörtökön a Szeretet Otthonban találkozunk és kézimunkázunk.

1996. őszétől megkezdtük a laska készítését, amihez az anyagot a nőszövetség tagjai hozták. Értékesítettük, s ebből 50.000 lejt a karácsonyi szeretetsomagok megvásárlására használtunk fel.

1996. nyarán az amerikai testvérgyülekezet héttagú csoportja látogatott meg. Asszonyaink, fáradtságot nem ismerve, lelkesen fogadták vendégeinket. Téli munkánk nagy eredménye a testvérgyülekezet által megrendelt különböző méretű kézimunkák elkészítése. Csodáltam ezeknek a „Máriák”-nak a szorgalmát, akik fáradtan is, de eljöttek, varrogattak. Gyönyörködtem az idősebb asszonyok munkájában, akik eddig nem ismerték, de útmutatásom során szépen elsajátították az írásos kézimunkát. Asszonyaink munkájáról az amerikai vendégeink is a legjobb véleménnyel voltak.

Február folyamán két sikeres összejevetelünk volt: egy törökbúza-, meg egy teaest. Résztvevőinket kis műsorral örvendeztettük meg. Kellemesen töltöttük el mindkét estét. Meg kell köszönnöm mindazoknak az asszonyoknak, akik lelkesen odaálltak, törökbúzákat főztek, finom kalácsot sütöttek, teát készítettek. Döntésünk: a szeretetvendégségeink alkalmával hegyült összegeket - perselyezés és tombolatárgyak értékesítése -, az Ifjúsági Egyletnek adjuk át, mivel a nyáron Ürmös fogadja az Országos Ifjúsági Konferenciát.

Az 1996-os UNOSZ találkozó után úgy határoztunk, hogy a rugonfalvi tűzkárosult gondnoki család megsegítésére pénzt adományozunk. Asszonyaink vállalták két részben a gyűjtést. A székelykeresztúri anyaegyházközség bejegyezte aranykönyvébe és hálással megköszönte.

Azt kívánom, hogy a jó Isten áldja meg a szorgoskező asszonyainkat! Erőt, egészséget kívánok, hogy az ürmösi „Máriák” büszkék legyenek az egyházépítő munkájukra az elkövetkező években is!

ADORJÁNI GYÖNGYVÉR

ALSÓBOLDOGFALVA

Alsóholdogfalván 1996-ban élelt újra a már létező, de kihalóban levő Unitárius Nőszövetség, Bíró Erzsébet tiszteletesasszony szervezésével.

Bevezetőként megemlítem, hogy közülünk is részt vettek a Székelykeresztúron tartott Országos Nőszövetségi találkozón, ahonnan a szeretteljes fogadtatás és a kellemes vendéglátás mellett ötletekben és élményekben gazdagodva tértek haza.

Összejeveteleinket minden csütörtökön este tartottuk az Unitárius Egyház tanácstermében. Kezdesnek egyházi énekeket énekeltünk, majd Bíró Mihály tiszteletes úr az estét imával nyitotta meg. Az esték kellemessé tételéért a nők vállalták a keksz-sütést, mellé teát szolgáltak fel, valamint tombolatárgyakat sorsoltak ki. De igazából az esték értelmét a meghívottak értékes beszéde szolgált. Minden összejevetelnek külön témaköre volt. Ezek közül megemlítem az alábbiakat:

- történelmi szempontból szó volt a honfoglalásról, majd március 15. tiszteletére a szabadságharcról, mely alkalomra nőtestvéreink és a tiszteletesasszony Petőfi verseket olvastak föl.

- egészségügyi szempontból szó volt a gyógyszerek házi használatáról, valamint a növények otthoni felhasználásáról.

- egy másik alkalommal szavalóversenyt szerveztünk, ahol a legszebben szavalók közül az első három értékes díjat kapott, míg a többiek egy-egy tombolatárgyat kaptak ajándékba.

- a tiszteletesasszony megszervezte a kisiskolások tombolával összekötött karneválját, ahol szereplésük és a tombolák változatossága, valamint a nyelési lehetőség külön élményt jelentett számukra.

- március 8-a, a Nők napja alkalmából, a híresebb magyar írónőkről és műveikről volt szó, mely alkalomra meghívtuk református nőtestvéreinket is. Meglepetésként bemutatták a „Csodaorvosság” című színdarabot, mely közös szereplése volt az unitárius és református nőknek, majd az este tombolával zárult. Az összegyűlt pénzt nőtestvéreink a templom szépítésére szeretnék felhasználni.

Az összejevetelek énekkel fejeződtek be. Biztos vagyok abban, hogy jelenlevő nőtestvéreink, kortól függetlenül, kellemesen érezték magukat, s hiszem, hogy az előadások változatosak és tanulságosak voltak, s így sok új és hasznos élménnyel gazdagodhattunk.

GAGYI GIZELLA

KOROND

1997. április 13-án a már két éve működő korondi nőszövetség tisztújító közgyűlést tartott, amelyen nemcsak a vezetőségi tagok cserélődtek ki újakkal - fiatalokkal -, de a Szervezeti Szabályzat értelmében még 8 választmányi tagot is választott a közgyűlés. Új tagokkal bővülve, jelenleg 35 tagot számlálunk.

A korondi nőszövetség új elnöke: Lőrincz Margit.

Alelnökök: Tófalvi Margit és Sarkadi Erzsébet.

Titkár: Farkas Margit. Jegyző-pénztáros: Molnos Éva.

Az Ifjúsági Egylet részéről tag: Simó Margit.

Új tervekkel és lendülettel, a női kórossal, valamint az Ifjúsági Egylettel együtt kívánunk még eredményesebben munkálkodni, egyházunk javát szolgálni.

A február 16-i vargyasi vendégszereplésünk óta a női kórus és az ifjúság műkedvelő csoportja április 27-én újból vendégszerepelt a maroskői Csokfalva egyházközségben. Ezúton is köszönjük a szíves vendéglátást mind a vargyasi, mind a csokfalvi nőszövetségeknek. Köszönjük az alkalmat, hogy ismerkedhettünk.

Az új vezetőség szervezésében május végén sikerült eljuttatni egy külön adományt a felújítás alatt lévő püspöki lakás részére, virágcserep-adományt díszítés céljából, összesen 109 000 lej értékben. Gondoljuk, hogy ezen adományt szívesen veszi az Országos Nőszövetség vezetősége is, a korondi nőszövetség részéről.

FARKAS LÁSZLÓNÉ

UNITÁRIUS LEÁNYNEVELÉS A LONDONI CHANNING HOUSE SCHOOLBAN

Az erdélyi unitárius leánynevelés történetében szó esett a Scharpe Emilie alapítványról, ami évente egy magyar unitárius leány részére biztosította az iskoláztatást a londoni Channing House Schoolban. Engem érdekelt ez az unitárius intézet és érdekelték azok a leányok is, akik ott töltöttek 1-2 évet. Egyháztörténetünk szempontjából is fontosnak találtam a téma feldolgozását, s amennyit megtudtam, közreadom, hogy a mai unitárius olvasó is ismerje meg.

1884 körül alakult ez a kis unitárius kolónia London egyik magaslati fekvésénél fogva legegészségesebb külvárosában, a szép Highgate-Hille-n. Az itteni lelkésznek, Spears Robertnek támadt az a gondolata, hogy hasznos lenne mind vallási, mind pedagógiai szempontból egy felső leányiskolát alapítani, az angol unitárius lelkészek leányai számára. E szép terv kivétel nem volt könnyű, hiszen a highgate-i eklézsiának temploma sem volt, egy kibérelt teremben tartották az

istentiszteletet. Spears Robert mellé felzárkózott a két Scharpe nővér, Emilie és Matilda munkájával és pénzével. Tollal és szóval egyaránt tevékenykedtek, s az eredmény nem maradt el. Vagyonosabb unitáriusok meghozták az anyagi áldozatot, alapítványokkal tették lehetővé az iskola megteremtését, ami egy év alatt sikerült is. Itt megemlékezünk azon hívekről, akik nagyobb összegekkel segítettek az iskola ügyét: Lawrancee Edwin és Netfold urakról, Smith D. és Tagart Luci kisasszonyokról. Miss Tagarról még hallani fogunk.

Más nehézség is felmerült az intézet létesítésekor. Az anglikán egyház nem nézte jó szemmel az unitárius vallás ezúton való terjesztését és minden eszközzel akadályozta. Emiatt az indulás évében a bennlakó leányok mellett csak 5-6 bejáró növendékről tudunk. De az iskola fennállásának 10. évében, 1894-ben 40-50 leány járt be az intézetbe, ami a tanítás kitűnő módszerét igazolja. 60 unitárius leány lakott benn, a bejárók pedig valláskülönbség nélkül részesülhettek a felsőoktatásban.

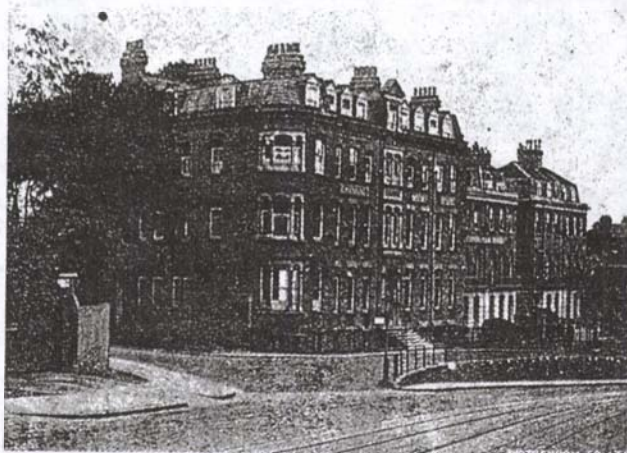
Az intézetet Channing Ellery Vilmos észak-amerikai unitárius tudós-lelkészről nevezték el, akinek szobrát hála tanítványa, Foster János adományából Bostonban, az Arlington Street-i templom kertjében helyezték el.

Az intézet támogatója és szellemi vezetője az iskola beindulása óta a két Scharpe nővér. Életfeladatukul tűzték ki az unitárius eszmék terjesztését minél szélesebb körben. Az ő idejükben épült fel a templom is, melynek érdekében szintén megmutatták áldozatkészségüket.

Lássuk, kik voltak ezek a lelkes angol nők?

Apjuk bankár és orientalista volt. Örökölt vagyonukat az unitárius leánynevelésre és a szegények megsegítésére áldozták. Miss Matilda szeretett utazni. Járt Egyiptomban, Ázsiában, a Kontinensen. Festett, könyveket írt. Megfestette testvére, Emilie képét, amit 1912-ben Jager Gizi növendék ajándékba hozott haza.

Emilie az iskola igazgatónője és a tanulók vallás-erkölcsi nevelője volt. Az ő elgondolása az iskola útján összekötő kapcsot alkotni a magyar és angol unitáriusok között. Ezért az eszméért mindenre képes volt. Megtörtént, hogy az 1894-ben anyagi okok miatt egyházunk nem küldhetett tanulót Londonba. Az ösztöndíj ellátta ugyan őket lakással, étkezéssel és oktatással, de az útiköltség, zene vagy más külön tantárgy fizetése a tanuló szüleit terhelte. (Pl. Pákei Márta a londoni

Zeneakadémiát saját költségén végezte el kitüntetéssel.) Ehbe nem nyugodott bele, levelet írt Ferencz József püspök úrnak, melyben kéri, intézzen felhívást az egyházakhoz alapítvány tételére, és ő is hozzájárul 25 fontsterlinggel egy lány kiutaztatásához. Egyházunk vezetősége mindent megtett a siker érdekében. Véleménye az volt, hogy „csak előnyös lehet, ha az angol műveltség és vallásosság minél több csatornán jut hozzánk.”

Kik voltak a Channing House tanulói? Tanítónők, akik kitűnő eredménnyel végezték a „képezdét”.

Első volt Buzogány Mariska, budapesti tanítónő, aki 1893-ban kezdte el az angol iskoláztatás tanulmányozását a Channing House Schoolban. Utána: Fangh Erzsébet, Kovács Irén, Keul Sarolta, Killyéni Erzs, Pákei Márta, Zsakó Lenke, Pünkösty Berta, Boros Irén, Jager Gizi, Boros Rózsika, Telkes Szilvia, Boér Lenke, Morvai Ilus, Morvai Magda, Tompa Márta, Sámi Magda, Deák Margit, Bácsi Mária, Diószeghy Erzsébet, Pálffy Rózsika és Káli Nagy Magda utazott Londonba lelki és szellemi javaik gazdagítására. Tőlük tudjuk az iskola tanítási rendjét és módszerét. A tantárgyak rendjében első helyen állt a vallás. Főtantárgyak a számtan, mértan, algebra, melyeket előnybe részesítettek a történelem, földrajz, irodalom rovására. Nagy súlyt fektettek a latin, görög nyelvek tanulására, mivel szükségesek voltak az angol érettségi és szakvizsgákon. S itt hozzá kell tennem, hogy Scharpe igazgatónő nagyon kedvelte a klasszikus nyelveket. Vonzalmát irántuk orientalista apjától örökölte. Tanultak németül és franciául is, nem hanyagolták el a zene, kézimunka, torna, tánc tanítását sem. Nagy „divat” volt a hockey, krikett, tenisz angol játékok.

A hálószobákban 2-3 leány aludt. Ezeket a termeket ők tartották rendben. Akinek a szobája kifogástalan volt, kapott egy „excellent”-et. A mi leányaink szobája ellen sosem volt kifogás. Emelték a magyar név tisztességét Angliában.

Szombaton szünetelt a tanítás. Ilyenkor kirándulásokat szerveztek, múzeumokat látogattak, táncoltak. Év közben és szünidőben megismerték London nevezetességeit, az angol intézményeket.

Kapcsolatuk az angolokkal - Miss Tagartnak köszönhetően - hazajövetelük után sem szakadt meg. Ki is volt Tagart Luci? Jómódú unitárius nő, a Channing School pártfogója és segítője. De ennél is többet tett. Beindította a „Missziós Póstat.” Felkutatta a szórványban élő unitáriusokat, levelezett velük s a legközelebbi egyházhoz irányította őket, továbbá híveket szerzett vallásunk számára. Házában összejöveteleket tartott, meghívottai-val ismertette elveit, törekvéseit s hasonló tevékenységre buzdított. Kirándulásokat szervezett, ahová meghívta az intézet volt tanítványait. Egy svájci kiránduláson Fangh Erzs, Keul Sarolta és Kovács Irén is részt vett.

Miss Tagart 1901-ben ellátogatott Budapestre, Kolozsvárra, Tordára és Torockóra, egy hozzá hasonlóan érző és gondolkodó csoporttal. Így mutatta ki rokonszenvét a volt londoni diákok és a magyar unitáriusok iránt.

Igen lelkes nők indították haza az Angliában tanult magyar leányokat, hogy itthon gyümölcsöztessek azt a sok szépet és nemest, amivel telítődtek.

Hát akkor nézzük, mit tettek egyházunkért a Channing House School növendékei?

Hat leánynak, névszerint: Fangh Erzsébet, Keul Sarolta, Kovács Irén, Buzogány Mariska, Pákey Márta, Diószeghy Erzsébet a Dávid Ferenc Egyletben tartott előadásából, valamint Boros Rózsika és Zsakó Lenke leveleiből ismertük meg az intézet és az akkori angol társadalom életét. Beszámolóik nélkül ez a dolgozat sem készülhetett volna el.

Fangh Erzsébet neve az Unitárius Nőszövetség nagyszónyai között szerepel. A „Nők Világa” szerkesztője, ami az Unitárius Közlöny melléklete volt, a Dávid Ferenc Egylet titkárnője.

Kovács Irénnel, Ferencz Zsuzsával és Gyöngyösi Bertával gyűjtést indít 1901-ben díszlobogó ajándékozására az Unitárius Kollégium ünnepélyes megnyitására. A lobogó elkészült. „Muis et virtutibus” jelmonddal, amit Fangh Erzsébet lelkesítő szavak kíséretében adott át.

Megírta az „Unitárius Kollégium írásban és képekben” című könyvet, mely „Megrendelhető szerkesztőségünkben” - írja Szász János, vadladi lelkész, 1901. augusztus 30-án.

1899-ben a vallás- és közoktatási miniszter kinevezte tanítónőnek a kolozsvári polgári iskolába. Szenvedélye volt a tanítás.

Boros Irén, Boros György püspök úr leánya, művészi énekével emelte a különböző egyházi megmozdulások és ünnepélyek színvonalát. Hogy csak néhányat említsék: a segesvári templom szentelésén Cherubini: Miatyánk című darabját, Lőrinczi Dénes papi beköszöntőjén Tordán, Kolozsváron a Dávid Ferenc Egyletben Brahms- és Liszt-dalokat adott elő művészi képességgel.

Budapesten 1926-ban megalakult egy angolul beszélő társaság (klub), melynek megszervezésében nagy része volt Bácsi Máriának. Itt találkozhattak a Channing diákjai és volt intézetükkel tarthatták a kapcsolatot.

1929-ben Pünkösti Mária Budapesten beindította a Nőegylet keretében működő „Perczelné Kozma Flóra Leányegyesületet”. Az volt a véleménye, hogy a leányokat zsenge koruktól kezdve rá kell nevelni arra, hogy egyházunknak öntudatos, tevékeny tagjai legyenek. Még azt is tudjuk, hogy londoni tanulmányai végzetével Budapesten francia tanári diplomát szerzett, doktorált is, s az egyetem tanára lett.

Zsakó Lenke, Jókai: Egy az Isten című regénye főhősének leszármazottja (ti. Adorján Manassét a torockói Zsakó Istvánról mintázta az író) hagyatékában találtunk egy kéziratot, melyből megtudtuk, hogy az angolok hogyan küzdöttek a „részezeskedés” ellen. Nem büntetéssel, hanem a nép kultúrájának emelésével. Könyvtárakat nyitottak számukra, szabad napjainkon szórakoztató és vallásos műsorokkal vonták el őket a „csapszékektől”.

1914-ben Scharpe Emilia meghalt, de szelleme tovább élt. Miss Tagart és Miss Talhot vezette tovább az intézetet. Sajnos, ma már nem létezik, megszűnt.

Végezetül pedig megköszönöm Bálint Benczédi Ferenc tiszteletes úrnak és Zsakó Erzsébet nőszövetségi elnöknőnek, hogy a forrásanyagokat rendelkezésemre bocsátották.

TÖRÖKNÉ BORBÉLY LENKE

ÉRZÉSEK ÉS GONDOLATOK ÉRETTSÉGI VIZSGÁK IDEJÉN

Mottó:

„Akarok!

Egy kemény, rövidke szó

Ebben benne van egész életem

E szó mögött sok nehéz harc rejtőzik,

E szó miatt még sokat könnyezem,

De történjék bármi,

Ha az egész világ fog ellenállni,

vagy ha egyedül is maradok,

Mindent legyőzve mégis akarok.” (Ady Endre)

Még frissek a meghatottság érzései, melyeket a válásérettségi hangulata adott nekem a székelykeresztúri unitárius kollégium XII. osztályában április 22-én. Még elevenen virítanak asztalomon a vázában a ballagóktól kapott szegfűszálak, melyeknek mindenike külön lelki élményt nyújtott nekem azon a szép napon, 1997. június 13-án. Most pedig velük együtt izgulok én is, mert éppen most folyik teljében a nagy számotadás a bizottság előtt.

Négy évi együtt-tanulás után eljött a nagy számadás ideje. Hosszú idő után az első unitárius líceumi osztály 26 tanulója állt érettségi vizsgára.

Mi, akik végigvezettük őket a hátunk mögött maradt négytanéves úton, nagy reménnyel tekintünk a vizsgák sikerére. Reméljük, hogy a válásérettségi jó eredményeihez hasonlóak lesznek tanulók eredményei az általános műveltséget jelentő tárgyakból is.

Nagy örömmel tölt el az előrelépés sikere. De amíg ők vizsgáznak, én róluk, jövőjükéről, pontosabban a mi jövőnkéről gondolkodom. Gondról szólva, az az érzésem, hogy a ballagási ének mondandója beteljesedik talán most is: „Szétszór a sors, mint szél a port...” - Ez nekem személyesen is fáj egy kicsit. Én, aki négy évig a teológiai ismeretek bizonyos fokú megismerésében vezettem őket, az osztályban mindig az unitárius egyház képviselőjének tekintettem magam. Most is „egyházban” gondolkodom róluk, és egyházi szempontok szerint szeretnék gondoskodni róluk, hogy lehetőleg „mind együtt maradjanak.” Legalábbis az egyház keretei között, az egyház szárnyai alatt, az egyház javára, és - természetesen - az ők érdekeik érvényesítésére.

Ellenkező esetben túl nagy fényűzésnek tűnik nekem az az áldozat, amit az egyház hozott értük. Ugyanakkor felemás eredménynek tűnne nekik, amit ők az egyház védőszárnyai alatt elértek.

Újból, és egyre határozottabban fogalmazódik meg bennem a belső parancs: Írd meg, mondd el, harcolj érte, hogy együtt maradhassanak gyermekeink az egyház körül, hogy bármikor egybegyűjthessük őket, „mint a kotló szárnyai alá a kicsirkéket.”

Mit tehetnénk mi, akik irányítjuk, patronáljuk az unitárius ifjúság nevelését?

Talán fontos látni, hogy már tettünk valamit:

Székelykeresztúron énekvezérképzési lehetőség van, amivel közülük egy néhányan éltek is. Több énekvezérre van szükség. Igényünk az kell legyen, hogy ne legyen egyetlen egyházközség se énekvezér nélkül. A kérdés megoldásának az anyagi oldalát is biztosítani lehet.

Tanulhattak informatikát és gépirást is, ami adminisztrációs munkára alkalmassá teszi őket. Ehhez kapcsolódik az idegen nyelv, amelynek tanulására szintén volt, van lehetőség. Aki ezt igénybe vette, már ezzel is „megél.”

Utoljára hagytam azt a lehetőséget, hogy mindenki tovább képezheti magát a felsőbb oktatásban, vágya és adottsága szerint.

Tennivalóink azonban a további szakosodás irányában teljesedhetnek ki.

Előrelátásra és következetességre van szükségünk.

Felelnünk kell arra a kérdésre, mely a többi felekezetenél megoldódott: a hitoktatásban részt vehetnek-e unitárius „teológiai” osztályokban végzett diákjaink?

De az egyháznak sok szakemberre lenne szüksége kimondottan egyházi pályákon túl is. Földjeink ésszerű megművelésére gazdamérnök kell. Épületeink felépítéséhez, karbantartásához építészek kellenek. Más gazdasági ügyeinkhez közgazdászok kellenek. Nyomdánkhoz unitárius szakemberek kellenek, hogy az az egyház javát szolgálja. Zeneműveltséggel rendelkező unitárius szakemberek kellenek, akik az énekvezérképzést irányítják, zenekultúránkat művelik. Orgonaépítők kellenek, akik életre keltik a néma orgonákat, és ha kell, újat építenek. Unitárius vallású tanárok kellenek, akikből hivatásos osztályfőnökök lesznek. Unitárius orvosok, ápolók, szociális gondozók kellenek, öregeink, árváink, betegeink gondozására.

Tudom, hogy mindezekhez a szakemberekhez hozzá lehet jutni, de nem mindegy, hogy mi neveltük-e őket, vagy alkalmoszerűen vettük igénybe valakiknek a szolgáltatását.

Első lépés, ahogy alkalom nyílik arra, unitárius diákokot kell létesíteni, ahol a kolozsvári unitárius vallású egyetemisták és középiskolások együtt lakhatnak, együtt étkezhetnek, együtt vehetnek részt vallásos életünk gyakorlásában. Ezért várom, hogy visszakapjuk épületeinket, hogy legyen helyünk a nevelői tevékenység kiteljesítéséhez. Ez lenne az első lépés, hogy az egyházhoz kapcsoljuk tovább az ifjakat. Háttha így együtt tudnók tartani őket, és általuk építeni egyházunkat, s nem utolsósorban az unitárius értelmiségi rétegnek anyagi feltételeket teremteni az élethez.

Ezekkel az érzésekkel kívánok sikert az 1997-ben érettségiző unitárius ifjaknak, és ezekkel a gondolatokkal kívánok segítségére lenni egyháznak nevelői hivatása betöltésében.

JAKAB DÉNES lelkész

ISTENEM! MERRE MENJEK, MI IS LEGYEK?

A szakma, a foglalkozás sok mindenben meghatározza az ember életét. Vannak akik gondviselés szerűen, hirtelen találnak rá a nekik megfelelő életpályára, s vannak olyanok is, akik kisgyermekkoruktól tudatosan készülnek rá.

Nemrég egyházközségünk fiataljai erről beszélgettek. E beszélgetés után két fiatal is papírra vetette töprengését a felvételi vizsga előtt, vallomását a választott életpályáról.

(KEDEI MÓZES, Székelyudvarhely)

Miért éppen pszichológus?

Úgy érzem, nehéz elkezdni egy olyan cikk megírását, amelynek az a célja, hogy belső énemre fény derüljön.

Éppen ezért formáságokkal kezdem: a nevem Dombi Melinda-Tímea, 18 éves vagyok. Tehát abban a korban, amikor az emberek gondolatai két dolog körül forognak: a szerelem és a pályaválasztás körül.

Azoknak, akiknek végül a sok lehetőség közül sikerül egy bizonyos szakma felé irányulniuk, ismerőseik, barátaik gyakran teszik fel a kérdést: miért éppen ezt választottad (esetemben a lélektant)? Erre a legegyszerűbb és leggyakoribb válasz: „Mert szeretem!” Ez azonban sok rejtett jelentést hordoz. Én például azért választottam a lélektant, mert érdekelnek az emberi viselkedési formák, mert úgy érzem, hogy az embereknek szükségük van lelki segítségére.

Az emberek általában nem beszélnek nyíltan problémáikról, nem mernek megnyilatkozni. Hivatásukat gyakorló pszichológusok mondják, hogy a bajban lévő emberek csak akkor veszik igénybe a szakember segítségét, amikor az már keveset segíthet. Van ilyen megjegyzés is: amikor idegbajos leszek, akkor majd pszichológushoz megyek. Ez persze tévhit, mivel nemcsak az elmebetegnek van szükségük pszichológusra, de a mindennap embe- reinek is. Hiszen az emberek sokszor jelentéktelen akadályokat is felnagyítanak, tőlük lelki rövidzárlatot kapnak, - és itt segíthet egy szakember, hogy hozzásegítse a bajban lévő személyt a megoldás útjának megtalálásához.

Én hívő, vallásos fiatal vagyok. Hiszek Istenben, s ez a hit erőt és biztonságot ad nekem. Az istenhit a pszichológusnak lelki-szellemi többletet ad, mely segíti munkájában és hivatásának betöltésében.

Egészséges társadalom csak ott van, ahol az emberek lelkileg is egészségesek. Ebben szeretnék segíteni embertársaimnak.

DOMBI MELINDA-TÍMEA

Orvos szeretnék lenni!

A nevem Orbán Kinga, a Tamási Áron Gimnázium tanulója vagyok. A többi XII. osztályos diákhoz hasonlóan, én is az érettségi és a felvételi vizsga küszöbén állok.

Mint mindenki, aki odafigyel a körülöttem zajló életre, beszélő, zajongó, vitatkozó embertársaira, én is gyakran hallom a kérdést, hogy: „Mit csináljak az életem hátralévő

részében?” Előbb vagy utóbb minden ember szembetalálja magát ezzel a kihívó kérdéssel. A lehetőségek zavarba ejtő hosszú sora mutatkozik a gyógyászatban, az üzleti pályán, a mérnöki pálya terén és a kereskedelemben. Van aki úgy gondolja, hogy számára az lesz a siker, ha meg tudja őrizni azt az életszínvonalat, amelyben felnőtt -, akad olyan, aki anyagi körülményeinek javításáról álmodik.

De vajon az anyagi siker elég-e az embernek, aki hivatásában önmagát akarja megtalálni? Képes-e bármilyen világi karrier valódi megaláztatást adni?

Amíg kisgyermek voltam, nem voltak gondjaim. A szülők védelme, gondozása alatt éltem. Ha elestem felemeltek, ha sírtam megvigasztaltak. Az ő segítségükkel rakhattam le az önálló életem felépítéséhez szükséges alapokat. De, sajnos, az idő, mint egy szempillantás, elszáll, és én önmagam kell legyek, élnem kell a saját életem. Mint minden más diák, elérkeztem életem egyik fontos állomásához.

Szól a csengő, hátunk mögött bezárul az iskola kapuja. Csendes bánat vegyül a búcsúzások hevébe. Visszapillantunk az elmúlt évekre, de máris tovább kell lépniünk. Álmaink, céljaink alapját kell ma leraknunk, hogy felépíthessük rajta saját jövőnket.

Néhányan közülünk nagyravágyó célokkal indulnak útnak: céljuk az emberek segítése. Egyesek orvosok szeretnének lenni vagy ápolók, pszichológusok, gondozók, hogy a beteg, tehetetlen emberek gondjait enyhítsék. Én is ezek közé tartozom. Már kisgyerek koromban elhatároztam, hogy majd ha nagy leszek, doktornéni szeretnék lenni. Akkor még nem tudtam, hogy miért. Talán mert szerettem az embereket, állatokat? Nem tudom. De ma már rájöttem a nagy titokra: mert az emberiséget akarom szolgálni. Mert amíg élet van a földön, addig orvosra is szükség van, hogy gyógyítsa a beteg, elesett, megsérült embereket. Igaz, hogy egy embert nemcsak fizikailag, de lelkileg is lehet segíteni. Talán mindkettőnek egyforma ereje van, de én mégis az előbbit választottam.

A pályaválasztás komoly dolog, hisz egy ember életének a meghatározója. Mindenkinél úgy kell választania a lehetőségek közül, hogy az a legjobban megfeleljen képességeinek, és a legtöbbet tudja adni vele a közösségnek. Vannak olyan emberek, akik csak a saját anyagi jólétükért küzdenek, és ezért sokszor rossz dolgokat tesznek.

Sokan vannak olyanok, akik azt mondják, hogy azért tanulok tovább, azért megyek egyetemre, hogy én is legyen valaki. Ez felületes, téves felfogás. Egy ember azért tegye azt, amit tesz, mert szereti, mert az neki jó és másoknak is örömet szerez általa. Ha csak azért tanul, hogy legyen valaki, akkor nemsokára rájön, hogy tévedett, hisz egyeseknek a szeretett munka is unalmassá válik az évek folyamán.

Nehéz az álmokat, célokat megvalósítani. Alkotás és kitartás, sok munka és szorgalom kell hozzá. Hinni kell, hogy meg tudjuk valósítani céljainkat, - hinni és bízni Istenben és önmagunkban.

ORBÁN KINGA

GYERMEKOLDAL

KECSKEMESE

A tömbház előtt, amelyben lakunk, régi poros utca húzódik. Az utca szegélyén gyalogjáró öleli a parányi virágoskertet s a pár négyzetméternyi zöld területet, amelyben néhány fenyőfa, orgonabokor nyújtózkodik. A járda és a virágoskert találkozásánál sűrűn ültetett fagyal gyökerek dacolnak a labdázó gyerekek, részegen kalimpáló lábak s nem utolsósorban az ott eljáró állatok mohóságával. Ezt a virágost és a zöld kertecskét a tömbház minden lakója szereti, de őrzésére, ültetésére, kapálására alig gondol valaki. Az egyik lakó, beteges munkásszony, minden tavasszal felásza, beülteti a virágost, öntözi is, de már képtelen megvédeni az ott eljáróktól, akiknek nyílás idején megtetszenek a virágok, a messzire szagosító orgonabokrok fényjelei. Télen nem jelent problémát a tömbház előterének védelme, de ha jön a tavasz és ehetővé serken a fű, megindítják a várossegélyen lakó földművesemberek hazajáró csordáját a mező felé, s ettől kezdve valakinek a tömbház lakói közül gondja kellene, hogy legyen a környezetre: leterelni a jószágot a járdáról, hogy lepényajándékaikat ne hullassák a járdára, ne törjék át a fagyalkerítést, ne legeljék, ne tapodják le a virágokat. Igen ám, de a lakók nagyrésze már a csordahajtás előtt jóval munkába áll, csak néhány gyerek, bevásárlásra siető családtag van otthon, aztán az a pár nyugdíjas, akik többségükben az épület magasabb szintjén laknak.

Én mint földszintlakó nyugdíjas, mondjam azt „ráérő”, eddig is készséggel vállaltam azt a feladatot, hogy az állatokat letereljem a járdáról, védelmezzem a kerítést, virágost, elsőpörjém a vonulásuk utáni hulladékokat. Miközben reggeli vagy estéli vonulásukat figyeltem, újra gyermeknek álmotam magam, istállóknak hasonmásait fedeztem fel egyik másik téhenben, kis csikóban. Kedvem lett volna egyenkint megfogatni őket.

Az idén az önként vállalt, korábbi feladatom nagyon megszaporodott. Ugyanis virgonc paripákkal, kislás és tejelő kecskenyájjal, kb. 30 darab fiatal béránnal megnövekedett az előző évi 120 főnyi állatállomány. Reggel háromnegyed hétkor, este félkilenckor kellett várnom a vonuló sereget, hogy mentsem a menthetőt a zöld övezetünk-ből. Örtállásaim alkalmával keserűen állapítottam meg, hogy a legnehezebben kezelhető állatok a kecské. Ha egyik helyről elkergetem azokat, okos és ravasz testcélükkel elkerülnek másik felé s kétféle állva az éjszakai hasürítés után ágaskodó mohóságukkal, a szép, már virágzó fagyalrügyekkel igyekeznek megtömni üres bendőiket. S erre az áldatlan cselofogásra rászoktatják nemcsak saját gidáikat, de a szelíd és hasonlóan mohó béránysereget is. Az egész kecskenyájából egy tarka, nagyotgyű öreg kecske keltette fel a figyelmemet. Minden reggeli és estéli örtállásom alkalmával rámszegezte szűrő tekintetét, rámmegegett, bosszúsan rázta a a fejét, s mintha kecskenyelven ezt mondta volna - maga és kecsketársai nevében -: Te kellemetlen ember! Bezzeg szereted tejetem, elveszed s megeszed gyermekemet, nem kellene-e engedned legelnem e kellemes zsenge levelet, e helyen egyetlen eledelememet? Ne berjenkedj! Te elemezzed: Elegendem lehet-e veled? Lehet nyelved szeretetet emleget, de te sem lehetsz egék kegyeltje!

A pásztor terelő ostora egyre közelebből csattant. Most a béránysereg zárkózott közelembé és bégette a maga sirámát. Náluk a mekegésbe más egyéb hangzat is vegyült: „Minden egyes emberünnepe/hozza nekünk a hús véget./Ha húsvét jön, ha majális,/nekünk gyászünneppé válik./Pedig

mennyit ölelgetnek,/simogatnak, becézgetnek./Lábainkra kötél kerül/és a gazdánk mellénk felül,/a piacon kínálgatnak./Ezt vegyék meg jó falatnak!/Akik védnek a farkastól,/farkasként esznek húsunkból./Te ezt a kis zöld levelet/megkóstolni sem engeded?

De már hozzánk ért a pásztor. Rácsördített a seregre, a sirámnak végeszakadt, s ők panaszosan meneteltek a legelő felé. Én pedig hazatértem, korán reggel volt, s még gondoltam, hogy megtoldom az éjszakai álmot. Próbáltam elaludni, de nehezen sikerült. Mind a bérányok igazságvalló bégetése csengett a fülembé. Aztán víziószerűen a názáreti Jézus is megjelent, amint több híres festményen ábrázolták, élve a bérányt. Majd az Utolsó vacsora képe is felvillant előttem, amint Ő is eszik a felszolgált finom bérányhúsból. Aztán egy újabb kínos jelenet: Állok egy meredek martszegélyen. A hátam mögött észrevétlenül megjelent az a tarka anyakecske. Teljes súlyával, erejével meglökött, és én zuhantam, zuhantam, szerencsére csak az ágyam melletti padlóra. Még ott is hallottam mekegését: Felmerkelem kendet!

Kitörültem szememből az álmot: Na, én többet nem tereltem szerencsétleneket el a tömbház elől. Hadd egyenek kedvükre. Ezzel a gondolattal léptem ki a tömbház elé. Ott felém hajladoztak a már tűző napfényben a szép, zöld fagyalsövény ágai, virágjai. Mintha kérdezték volna: Hát akkor velünk mi lesz? Hiába ültettek, metszettek, ha ezek minden nap lelegetnek! A fagyalágak, virágok kérdésére már nem volt időm válaszolni. A terelőpálcámat a helyére állítottam: Majd alszom rá még egyet s azután meglátom, hogy kinek a pártjára álljak. De már sejtettem, hogy a virágillat beleringat az élet valóságába: Mi élőlények egymásból, egymáson élösködünk. Ez a lét törvénye. Még emberi viszonylatban is ez, s ezen egyelőre változtatni nem tudunk.

SZÁSZ DÉNES tb. esperes

EREDMÉNYHIRDETÉS

Az áprilisi-májusi számunk rejtvényének helyes megfejtése egy „síró bérányka”. A megfelelő bibliai helyek: Máté evangéliuma 18. részének 11-14. versei, valamint a Lukács evangéliuma 15. részének 3-7. versei. A rejtvényt megfejtették: Fülöp Katinka III. osztályos aranyosrákosi, Márton Katalin, VII. osztályos székelyszentmihályi, Pál Brigitta vargasi és Gergely Péter sepsiszentgyörgyi kis olvasóink.

A bibliai helyeket a legpontosabban GERGELY PÉTER jelölte meg, aki könyvjutalomban részesül és akinek a levelet közöljük is lapunkban:

„Tisztelt szerkesztőség! Az én nevem Gergely Péter-Alpár és sepsiszentgyörgyi lakos vagyok. 1985. június 5-én születtem, így ebben az évben betöltöttem életem 12-ik évét. Ha a Jóisten is megsegít, felnőtt koromban unitárius lelkész szeretnék lenni. Mivel mi rendszeresen szoktuk vásárolni az Unitárius Közlönyt és most is, mint rendszeresen, el szoktam olvasni a Gyermekoldalt, megtaláltam a rejtvényt és azonnal ceruzát vettem a kezembe és a béránykát keresni kezdtem, amit nemsokára meg is találtam. Az elveszett bérányka, illetve juhra vonatkozó rész a Bibliában két helyen található meg, mindkettő az Újszövetségben: 1. Máté 18: 11-14; 2. Lukács 15: 4-7. Szeretettel üdvözlöm a szerkesztőség minden tagját és továbbra is jó munkabírást, valamint Isten áldását kérem mindnyájuk életére.

Szeretettel: Gergely Péter-Alpár.”

KERESSÜK ÉS OLVASSUK EGYÜTT

Jézus egyik legfontosabb tanítása a szeretet kettős parancsolata. Írjátok meg nekünk, hol található meg a Bibliában? A helyes válaszokért könyvjutalmat adunk!

Tudósítások - hírek

Egyházi Képviselő Tanács

Az Egyházi Képviselő Tanács június 26-án tartotta II. évnegyedi rendes ülését.

A II. évnegyedi lelkészi értekezleteket június 3-10. között tartották: június 5-én Kolozson, június 10-én Marosvásárhelyen, június 3-án Székelykeresztúron, június 4-én Székelyudvarhelyen, június 9-én Brassóban. Az értekezleteken dr. Szabó Árpád püspök: A fegyelem fontossága egyházi életünkben, és dr. Gaal György: Brassai Sámuel születésének 200. és halálának 100. évfordulója című előadások hangzottak el, és kerültek megbeszélésre. Az értekezleteken Erdősi János magyarországi református lelkész vetített képes előadására is sor került: Ormánsági templomok címen.

Dávid Ferenc Egylet

A Dávid Ferenc Egylet június 25-én tartotta felolvasó ülését, amelyen Scott Prinster angol vendégtanár, amerikai unitárius lelkész: Hitfejlesztő elméletek mindenkinek című előadása hangzott el. A felolvasó ülést énekszámok és szavallat tette teljesebbé.

Lelkésznevelés

Teológiai Intézetünkben a II. félévi előadások május 16-án fejeződtek be. A vizsgaidőszak május 17 - június 21. közti időben volt. Örömmel közöljük, hogy minden unitárius teológiai hallgató eleget tett vizsgái követelményeinknek.

A Teológiai Intézet június 22-én tartotta évzáró ünnepélyét. A vasárnap délelőtti istentiszteleten a szószéki szolgálatot dr. Szabó Árpád püspök végezte a Jn 17,3 alapján. Az istentisztelet keretében első alkalommal került sor - sok évi kihagyás után -, az V. évesek búcsúztatásának ünnepségére. A délutáni intézeti évzárón az áhítatot Kovács István unitárius teológiai tanár tartotta.

Lelkésztovábbképző tanfolyam

Június 30. és július 4. között került sor a lelkésztovábbképző tanfolyamra, amelyen az egyházkörönkénti beosztás alapján

vettek részt lelkészeink. Az előadások a biblia teológia, rendszeres teológia, gyakorlati teológia és az unitárius egyháztörténet, valamint a pedagógia-módszertan tárgyköréből hangzottak el. A műemlékvédelemmel kapcsolatosan Starmüller Géza tartott előadást.

Iskolai élet

Az unitárius teológiai líceumokban az évzáró ünnepélyt június 12-én Kolozsváron és június 13-án Székelykeresztúron tartották.

Június 13-án és 14-én az unitárius teológiai líceumok „első végzősei ballagtak”. Az ünnepség alkalmával Kolozsváron dr. Rezi Elek főjegyző, Székelykeresztúron Báró József lelkész végezte a szószéki szolgálatot. Mindkét helyen jelen volt dr. Szabó Árpád püspök és üdvözlő beszédet mondott.

Kollégiumaink diákjai június 21. - július 1. között sikeres érettségi vizsgát tettek. A vizsgaeredményekre a későbbiekben visszatérünk.

Az Unitárius Líceumokban július 5 - 9. között tartották a IX. osztályba a felvételi vizsgákat.

A Teológiai Intézetben július 10-én a Közös Tanári Kar, július 11-én délelőtt az Intézeti Tanács ülésére került sor.

• *Május 26-27. napjain Göncz Árpád, a Magyar Köztársaság elnöke látogatást tett Kolozsváron. A tiszteletére adott fogadáson és az egyházak vezetőivel tartott villásreggelin egyházunkat dr. Szabó Árpád püspök és Balogh Ferenc főgondnok képviselték.*

• Harangavató istentiszteletet tartottak Baróton június 29-én. Az ünnepélyen egyházunkat dr. Szabó Árpád püspök képviselte és mondott ünnepi beszédet.

• *Kolcsár Sándor marosvásárhelyi esperes-lelkész június 30-án nyugalomba vonult. Olthévizen született 1926. május 26-án. Középiskolai tanulmányait a brassói római katolikus főgimnáziumban végezte 1945-ben; teológiai tanulmányait a kolozsvári Unitárius Teológiai Akadémián kezdte meg, majd a Protestáns Teológiai Intézet*

Unitárius Karán fejezte be 1949-ben. 1949-1969 között Szabédon, 1969-1997 között Marosvásárhelyen volt lelkész. 1964-1967 között a maros-küküllői egyházkör jegyzőjeként, 1967-1996 között espereseként szolgált. Egyházunkat hűséggel, odaadással és tiszta lelkiülettel szolgálta. A kibúcsúzó istentiszteletre július 6-án került sor.

Halottunk

Kovács Domokos nyugalmazott lelkész életének 88. esztendejében Nyárádgálfalván július 3-án elhunyt. 1909. március 6-án született Csíkfalván. Lelkészi szolgálatát a brassói egyházközségben kezdte, majd mint rendes lelkész a nyárádgálfalvi, homoródkarácsonyfalvi, bőzödújfalú-köröspataki egyházközségekben végezte. Temetésén a lelkészi szolgálatot Török Elek nyárádgálfalvi és Katona Dénes székelyderzsi lelkész végezték. Emléke legyen áldott!

AZ ORSZÁGOS DÁVID FERENC IFJÚSÁGI EGYLET

nyári rendezvényei:

- XXI. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencia és Küldöttgyűlés. Ürmös **1997. augusztus 14-17.**
- Dávid Ferenc Ifjúsági Egyletek I. Színjátszó Találkozója. Nagyajta **1997. augusztus 29-31.**

Szeretettel várunk!

Unitárius Közlöny.

A Keresztény Magvető melléklete.

Szerkesztő bizottság:

dr. Rezi Elek főszerkesztő,

Kovács Sándor szerkesztő.

Olvasószerkesztő: Kürti Miklós.

Számítógépes munkálatok:

Kriza János.

Szerkesztőség címe:

3400 - Kolozsvár, 21 December u. 9.

tel/fax: 195927.

Készült az Unitárius Nyomdában.